

Basisinspectiemodule

Aanrijdgevaar bij werkzaamheden op en langs de openbare weg

Deze **BasisInspectieModule (BIM)** is opgesteld aan de hand van de stand van de wetenschap en is geschreven voor intern gebruik door de InspectieSZW. Verder is de in deze BIM beschreven werkwijze algemeen omschreven. Inspecteurs kunnen op grond van de aangetroffen situatie op een arbeidsplaats afwijken van de hier beschreven werkwijze.

Basis Inspectiemodule: Aanrijdgevaar bij werkzaamheden op en langs de openbare weg

Toepassingsgebied:

Deze basis-inspectiemodule is toepasbaar op de arbeidsplaats aan, op of langs de openbare weg. Te denken valt in het bijzonder aan het werken in het werkvak aan, op of langs de openbare weg waarop normaal gesproken sprake is van doorgaand verkeer. Aanrijdgevaar bij intertransport op bedrijfsterreinen valt buiten de scope van deze basis-inspectiemodule.

Ontwikkeld door:

Expertisecentrum, Vakgroep Veiligheid, Ergonomie en Producten

Datum goedkeuring en geldigheidsduur:

Datum goedkeuring MT Arbo: 21 juli 2015

Deze basis-inspectiemodule is geldig totdat wijzigingen in de regelgeving of stand van de wetenschap bijstelling noodzakelijk maken.

Vereist kennisniveau en training:

Voor het kunnen uitvoeren van een inspectie en het toepassen van de module is een kennisniveau vereist dat overeenkomt met de eindtermen uit de Arbo-opleiding.

en de navolgende richtlijnen:

- CROW-richtlijnen 96a en 96b
- Incidentmanagement

Toelichting:

CROW is het nationale kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte <http://www.crow.nl>, zie rubriek "Werk in Uitvoering (Wiu)" via <http://www.crow.nl/wiu>.

Incident Management (IM) is het geheel aan maatregelen die beogen de weg zo snel mogelijk voor het verkeer vrij te maken nadat een incident heeft plaatsgevonden. Daarbij rekeninghoudend met de verkeersveiligheid, de behartiging van belangen van mogelijke slachtoffers en de beheersing van de ontstane schade.

Vereiste PBM en overige uitrusting Inspecteur:

- Kleding retrorefleterend (NEN-EN-ISO 20471:2013).

Aanvullend bij het inrijden van een bouwplaats:

- *Zo nodig (kleef)bord "werkverkeer".*
- *Alarmlichten voertuig dan wel geel zwaai- of knipperlicht.*

Inspectievragen met toelichting

Herkennen gevaar

---

1. Worden werkzaamheden verricht op arbeidsplaatsen met kans op aanrijdgevaar?

Als de arbeidsplaats gesitueerd is op of langs de openbare weg waarop (doorgaand) verkeer aanwezig is er (verhoogde) kans op aanrijdgevaar.

Het aanrijdgevaar op de openbareweg is op te splitsen in de volgende twee varianten:

- aanrijdgevaar t.g.v. doorgaand verkeer langs de arbeidsplaats (hierna: het werkvak),
- aanrijdgevaar t.g.v. gemotoriseerd verkeer / arbeidsmiddelen in het werkvak zelf.

Beoordelen risico's aan de hand van de maatregelen

---

2. Is bij het ontwerp van het werkvak voldoende rekenschap gehouden met het passerende verkeer?

Indien arbeid verricht wordt aan, op of langs de openbare weg met doorgaand wegverkeer, is dan voorkomen dat werknemers binnen het werkvak gevaar lopen (dus toepassing juiste middelen en aanwezigheid voldoende ruimte en verlichting binnen werkvak). Tevens wordt voorkomen dat werknemers zich voor die werkzaamheden buiten het werkvak moeten begeven. Er is een veilige toegang tot het werkvak ingericht. Werken aan de weg (in uitvoering) dienen tevens afgestemd te zijn met de wegbeheerder (afstanden, afzettingen, verkeersmaatregelen, etc.).

Bij verkeersincidenten:

- Zijn de maatregelen conform het incidentmanagement (IM)?

Noot:

De wegbeheerder (het bevoegd gezag/opdrachtgever) heeft in het IM (zie naslagwerken) aangegeven hoe te handelen bij verkeersincidenten op wegen. Hierin is ook rekenschap gehouden met de veiligheid van de werknemers in het werkvak. Deze regels voor inrichting en gebruik van de arbeidsplaats zijn bindend voor alle hulpverleningsdiensten.

Bij geplande werkzaamheden:

- Is er door de wegbeheerder een verkeersplan opgesteld/voorgescreven?
- Is de afzetting van het werkvak conform de CROW-richtlijnen? De CROW-richtlijnen 96a (autosnelwegen) en 96b (niet autosnelwegen)?
- Is de afzetting conform de (aanvullende) eisen die de wegbeheerder daarbij heeft gesteld?
- Zijn de beide vorengenoemde maatregelen afdoende?
- Wordt bij het plaatsen van de afzetting (pylonnen en/of bakens) gebruik gemaakt van arbeidsmiddelen die het aanrijdgevaar verminderen?

Noot:

Al in de ontwerpfase dient de opdrachtgever een beeld te hebben van de noodzakelijke verkeersmaatregelen om het veilig werken aan de weg mogelijk te maken. Daarbij is het omleiden van het verkeer (aanrijdgevaar uitsluiten) vanuit arbeidsomstandigheden bezien de beste aanpak. Noodgedwongen moet het werken op verkeerswegen vaak uitgevoerd worden terwijl het verkeer doorgang moet vinden. Dan moet het werk plaatsvinden achter afzettingen, de snelheid van het langsrijdende verkeer moet door middel van maatregelen worden teruggebracht en eventueel moet een verkeersregeling worden georganiseerd. Het geheel afsluiten van de weg is het hoogste beschermingsniveau in de arbeidshygiënische strategie, echter dit is niet altijdtoepasbaar bij kortdurende onderhoudswerkzaamheden aan de weg. Vervolgens hebben barrières de voorkeur boven bakens.

3. Is bij het ontwerp van het werkvak voldoende rekenschap gehouden met verplaatsen van mobiele arbeidsmiddelen en personen in het werkvak?

De werkgever dient voorafgaande aan de werkzaamheden een (risico-)beoordeling op te stellen waarin hij rekenschap houdt met de risico's die werknemers in het werkvak lopen ten gevolge van mobiele arbeidsmiddelen. De beoordeling dient opgenomen te zijn in de RIE& en/of V&G-plan. Op basis van de genoemde (risico-)beoordeling dienen inrichtingsmaatregelen zijn genomen.

Voorbeelden van maatregelen zijn o.a.:

- Werkplanning zodanig dat mobiele arbeidsmiddelen en personen op verschillende tijdstippen in het werkvak aanwezig zijn.
- Verdeling van het werkvak door scheiden mobiele arbeidsmiddelen en personen.
- Verkeersregels/gedragsregels.
- Voorlichting en instructie aan werknemers over de genomen (organisatorische) maatregelen.
- Toezicht op naleving van de (organisatorische) maatregelen.

4. Is bij het inzetten van mobiele arbeidsmiddelen in het werkvak rekenschap gehouden met voldoende zicht voor de bestuurder van het mobiele arbeidsmiddel?

Bij een aanrijdongeval met langzaam werkverkeer is de oorzaak bijna altijd gelegen in het feit dat de bestuurder van het mobiele arbeidsmiddel de werknemer (voetganger) niet heeft gezien en de werknemer (voetganger) het mobiele arbeidsmiddel niet zag of hoorde naderen. Zowel de bestuurder als de werknemer (voetganger) zijn intensief en aandachtig bezig met hun eigen werk. Daar komt bij dat de mobiele arbeidsmiddelen vaak grote dode hoeken (voor de bestuurder geen zicht in dat gebied) hebben. Ook het vele (soorten en luidheid van) geluid op de arbeidsplaats maakt dat de werknemer het mobiele arbeidsmiddelen vaak niet hoort naderen. Indien het noodzakelijk is dat zowel mobiele arbeidsmiddelen als werknemers (voetgangers) zich op de arbeidsplaats begeven moeten er (technische) hulpmiddelen worden toegepast of anderszins maatregelen worden genomen die de zichtbaarheid (oogcontact) en het horen naderen van mobiele arbeidsmiddelen verhogen.

Voorbeelden hiervan zijn o.a.:

- Achteruitrijcamera's,
- (extra) Spiegels,
- Signaalgevers,
- Persoonsdetectie op mobiele arbeidsmiddelen,
- Kleding met verhoogde zichtbaarheid (schoon),
- Verlichting op het arbeidsmiddel (ivm kleding met verhoogde zichtbaarheid),
- Verlichting van het werkvak.

5. Is VO&T zodanig georganiseerd dat deze doeltreffend is?

Tijdens de inspectie kan werknemersgedrag of de wijze van inrichting van de arbeidsplaats aanleiding geven om te controleren of voorlichting, onderricht en het toezicht door de werkgever doeltreffend is ingericht. Onjuist werknemersgedrag, overtredingen in relatie tot de inrichting van de arbeidsplaats evenals het (onjuist) gebruik van en defecte arbeidsmiddelen zijn in de regel signalen die er op duiden dat er op systeemniveau onvoldoende invulling is gegeven aan VO&T.

Om vast te stellen of op een juiste wijze invulling is gegeven aan VO&T dient gebruik gemaakt worden van de topickkaart die is opgenomen in de BIM "Arbozorg – systeemniveau". Ook de eventueel in te zetten handhavinginstrumenten zijn in die BIM te vinden.

Inspectielijst

Hieronder zijn de belangrijkste feitnummers opgenomen met de daarbij behorende handhavingsinstrumenten.

Wettelijke grondslag:

Deze Basis Inspectie Module is gebaseerd op de volgende artikelen:

Artt. 5 Arbowet

Artt. 2,26, 2.28, 2.35, 3.2, 3.27, 7.17b, 7.17c, 8.3 Arbobesluit

Feitnummer	Inspectiepunten	Overtreding / Instrument
W050104	Onvolledige RI&E (aanrijdgevaar niet in RI&E).	OO: WSCH
B20260101	Opdrachtgever houdt in ontwerpfase rekening met arboverplichtingen in uitvoeringsfase.	OO: EIS *
B20280101	De opdrachtgever zorgt ervoor dat ten aanzien van bouwwerken die voor de veiligheid en gezondheid van werknemers bijzondere gevaren met zich meebrengen als bedoeld in bijlage II bij de richtlijn of een bouwwerk ten aanzien waarvan een kennisgeving verplicht is, een veiligheids- en gezondheidsplan wordt opgesteld.	ODB: Boeterapport *
	Het ontbreken van een veiligheids- en gezondheidsplan ten aanzien van bouwwerken zoals gedefinieerd in het Arbobesluit.	ODB: Boeterapport *
B20280201	Afhankelijk van de voortgang in het bouwproces, worden in het veiligheids- en gezondheidsplan ten minste vermeld: b. een inventarisatie en evaluatie van de specifieke gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de bouwwerkzaamheden en in voorkomend geval van de samenwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden; c. de maatregelen die volgen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld onder b.	OO: WSCH*
B20350101	Bij de uitvoering van zijn verplichtingen op grond van de artikelen 3, 5, 8 en 19, eerste lid, van de wet neemt de werkgever, die bij de totstandbrenging van een bouwwerk arbeid doet verrichten, doeltreffende maatregelen ter bescherming van de veiligheid en de gezondheid van zijn werknemers. Deze maatregelen hebben met name betrekking op:	OO: EIS
B20350102	b. de veilige plaatsing van de verschillende werkplekken op de bouwplaats, rekening houdend met de toegangsmogelijkheden tot die bouwplaats en de verbindingswegen daarop;	OO: EIS
B20350103	c. het interne transport van de verschillende materialen op de bouwplaats.	OO: EIS
B30020101	Arbeidsplaatsen zijn veilig toegankelijk en kunnen veilig worden verlaten. Ze worden zodanig ontworpen, gebouwd, uitgerust, in bedrijf gesteld, gebruikt en onderhouden, dat gevaar voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers zoveel mogelijk is voorkomen. Voorts worden zij zindelijk, zoveel mogelijk vrij van stof en voor zover de veiligheid van de arbeidsplaats dat vereist, ordelijk gehouden.	OO: EIS
	Het werken op, aan of in de nabijheid van wegen waarbij ernstig gevaar bestaat voor aanrijden.	ZO Stillegging + Boeterapport
B30270101	Een bouwplaats is niet gemarkeerd en niet afgebakend.	Ontbreken = OO: WSCH Niet volgens CROW 96 = OO: EIS

B7017b206	Mobiele arbeidsmiddelen moeten zijn uitgerust met: doeltreffende hulpmiddelen die toereikend zicht voor de bestuurder mogelijk maken indien het directe gezichtsveld van hem ontoereikend is om de veiligheid van personen te waarborgen.	Ontbreken van hulpmiddelen = OO: WSCH Overige = OO: EIS
B7017b301	Indien mobiele arbeidsmiddelen 's nachts of op donkere plaatsen worden gebruikt, zijn zij voorzien van een verlichtingsinstallatie die is aangepast aan het uit te voeren werk en die de werknemers voldoende veiligheid biedt.	Ontbreken van verlichting = OO: Waarschuwing Overige = OO: EIS
B7017c401	Indien een mobiel arbeidsmiddel zich binnen een werkzone waar werknemers zich kunnen bevinden, beweegt, worden doeltreffende verkeersregels vastgesteld.	Ontbreken verkeersregels = OO: WSCH Overige = OO: EIS
B7017c501	Doeltreffende organisatorische maatregelen worden genomen om te voorkomen dat zich werknemers bevinden in de werkzone van mobiele arbeidsmiddelen met eigen aandrijving.	Ontbreken maatregelen = OO: WSCH Overige = OO: EIS
B7017c601	Indien voor de goede uitvoering van de werkzaamheden de aanwezigheid van werknemers in een werkzone als bedoeld in het vijfde lid, is vereist, worden doeltreffende maatregelen genomen om te voorkomen dat zij door het mobiele arbeidsmiddel gewond raken.	Ontbreken maatregelen = OO: WSCH Overige = OO: EIS
B80030101 ZO	Indien gevaar voor de veiligheid en gezondheid van een werknemer op de arbeidsplaats aanwezig is of kan ontstaan, zijn voor de werknemers die aan dat gevaar blootstaan of kunnen blootstaan persoonlijke beschermingsmiddelen in voldoende aantal beschikbaar.	OO: EIS
	Het niet ter beschikking stellen van doeltreffende persoonlijke beschermingsmiddelen aan werknemers bij werkzaamheden, waardoor ernstig gevaar bestaat voor veiligheid of gezondheid van betrokken werknemers.	ZO: Stillegging en Boeterapport

* contra de opdrachtgever

Indien bij de inspectie sprake is van herinspectie dan aandacht voor het volgende:

- Indien mogelijk dient U vooraf kennis te nemen of er bij de ondernemer sprake is van geconstateerde overtredingen in het verleden (datum is van belang) en de daarop betrekking hebbende ingezette handhavinginstrumenten.
- Houdt rekening of het locatiebeginsel van toepassing is. De meeste bedrijven zullen korter dan 6 maanden op een locatie werkzaam zijn. Wordt bij dergelijke bedrijven dezelfde of een soortgelijke overtreding op een andere locatie aangetroffen dan kan een boeterapport worden opgemaakt. Begaat een bedrijf dat langer dan zes maanden op één locatie werkzaam is, op die locatie een overtreding, dan kan alleen bij controle op diezelfde locatie een boeterapport worden opgemaakt. Wordt bij zo'n bedrijf dezelfde of een soortgelijke overtreding op een andere locatie aangetroffen, dan dient gehandeld te worden alsof het een initiële inspectie betreft.
- Denk ook aan overgangsrecht!

Uitgangspunten Arboret en ons handhavingsbeleid

- Artikel 34 van de Arboret is de bepaling aangaande de (hoogte van de) boete en de recidivebepalingen. Beleidsregel 'Boeteoplegging Arbeidsomstandighedenregeling' is een nadere uitwerking van (o.a.) dit genoemde artikel.
- Recidive: term vanuit de Arboret (recidivetermijn is sinds de veranderd). BDI kijkt maximaal 10 jaar terug, maar niet verder dan 1 januari 2013 (bij ernstige overtredingen) en bij de herhaalde (niet ernstige) overtreding kijkt BDI maximaal 5 jaar terug, vanaf het moment van de constatering van de overtreding, of er overtredingen zijn, waarvoor eerdere boetes zijn opgelegd. Voor verhoging van de boete door BDI dient de opgelegde boete onherroepelijk te zijn. Voor het geven van een waarschuwing preventieve stillegging (in verband met recidive) wordt gekeken of er eerder een boeterapport is opgelegd of een PV is opgemaakt; deze hoeven dus nog niet onherroepelijk te zijn.
- Overgangstermijn recidive (ZO's / ODB's): BDI kijkt tot 1 januari 2011 terug voor wat betreft de soortgelijke overtredingen (voor recidive in het algemeen kijkt BDI dus 5 jaar terug).
- Herhaalde overtreding ZO's / ODB's: term vanuit ons handhavingsbeleid. Inspecteur kijkt of er zelfde overtredingen zijn geconstateerd binnen 5 jaar voorafgaand aan constateren van de nieuwe overtreding. De inspecteur kijkt daarbij ook of er vanaf 1 januari 2011 sprake was van een soortgelijke overtreding als bedoeld in artikel 8.29c van de Arboret.
- Bij een herhaling van een overige of soortgelijke overtreding (verder OO) is het van belang om te kijken of we te maken hebben met een eerdere OO die heeft plaats gevonden na 15 mei 2013. Als de OO na 15 mei 2013 heeft plaatsgevonden en je constateert dat er sprake is van dezelfde of een soortgelijke OO dan kun je nu een boeterapport opmaken. Als de eerdere overtreding voor 15 mei 2013 heeft plaatsgevonden dan dient er opnieuw een eis of waarschuwing te worden gegeven.

Voor deze module Aanrijdgevaar zijn de volgende gelijksoortige overtredingen van toepassing: Arboret artikel 8.29c onder b.

van het Arbeidsomstandighedenbesluit:
artikel 3.2, eerste tot en met derde lid;
artikel 7.17c, vierde tot en met zesde lid; en
artikel 8.3, derde en vierde lid.

Voor de volledige lijst als opgenomen art 8.29c Arboret volg [deze link](#).